

A person stands in silhouette on a dark, rocky hillside under a vast, starry night sky. The Milky Way galaxy is visible, stretching across the upper portion of the frame. Overlaid on the sky are the Hebrew words 'דברו' (Speak) and 'בכל' (In everything) in a large, white, stylized font. The word 'דברו' is on the left, and 'בכל' is on the right, with a large, glowing 'ו' (and) connecting them. The overall scene is serene and contemplative.

דברו בכל, מכל, כל

בדברו – מפגש חמישי – בכל, מכל, כל

מה שראינו עד כה

- מאה ברכות בכל יום, מהוות תשתית ממשק שלמה, שמחברת אותנו בכל רגע ובכל מציאות אל הקב"ה, גם כהודאה וגם כהמלכה (וממילא להשפעת שפע).
- ברכת הזימון – היכולת לזמן, להזמין ולהזדמן אל מקום. להיות נוכח. להתבונן. להכיר.
- ברכת המזון – לזכור מי אנחנו ומאיפה באנו, להתבונן, להתחבר. מהבסיס הפשוט של הודאה, עד היכולת להסתכל על כל העולם, המקיים כל, אדון כל המעשים – ומתוך כך: מה החלק שלי, מה אני פועל בעולם?
- ברכת נודה לך, מזכירה לנו את הסיפור, את המשמעות, את הדרך, את מי אני ומה אני עושה כאן.
- ירושלים תבנה רק שנשתוקק, נבקש להיות חלק. להזכיר את זה לעצמנו תמיד. אנו מבקשים קשר תמידי עם הקב"ה. קשר שקושר שמים וארץ. שאנו פועלים עם א-ל. שאנו מחוברים תמיד. שאנחנו נעשה חיל ונזכר שהוא זה שנותן לנו את הכח לעשות אותו. הטוב והמטיב – לאמץ מבט אלוקי על החיים ועל המציאות ולהיות טובים.

עודף תמיד
בברכה

ברוך אתה ה' אלוקנו מלך העולם

טעמו וראו כי טוב ה'

אמר הקדוש ברוך הוא הוי מקיים כל מצות שנתתי לך בתורה, אם אכלת מפירות הארץ או מן האילן הוי מברך עליהם, שאם אכלת ולא ברכת אתה גוזל את הפירות ואת האילן ואת הארץ, ולמי שהוא מגדלן, **ואם אכל אדם וברך הוא ממליך לבוראם**, הוי טעמו וראו כי טוב ה':

ילקוט שמעוני תהלים רמז תשכ

כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה   גמרא ברכות

ר' מאיר או' מנין שכשם שאתה מברך על הטובה כך אתה מברך על הרעה ת"ל אשר נתן לך ה' אלהיך אליך דיינך בכל דין שדנך בין במדת הטוב בין במדת פורענות

משה פל תהיה
ברכה

הרחמנים

ע"מ

הרחמן הוא ישתבח על פסא כבודו. הרחמן הוא ישתבח בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח בננו לדור דורים. הרחמן הוא קרן לעמו ירים. הרחמן הוא יתפאר בננו לנצח נצחים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא כבוזי, בהתר ולא באסור, בנחת ולא בצער. הרחמן הוא יתן שלום בינינו. הרחמן הוא ישלח ברכה רוחה והצלחה בכל מעשה ידינו. הרחמן הוא יצליח את דרכינו. הרחמן הוא ישבר על גלות מהרה מעל צוארנו. הרחמן הוא יוליכנו מהרה קוממיות בארצנו. הרחמן הוא ירפאנו רפואה שלמה. הרחמן הוא יפתח לנו את ידו הרחבה. הרחמן הוא יברך כל אחד ואחד ממונו בשמו הגדול, כמו שנתברכו אבותינו, אברהם יצחק ויעקב, בכל מכל כל, כן יברך אותנו יחד ברכה שלמה וכן יהי רצון ונאמר אמן. הרחמן הוא יפרש עלינו סבת שלומנו.

הרחמן הוא יטע תורתו ואהבתו בלבנו ותהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא, ויהיו כל מעשינו לשם שמים.

אשכנז

הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח לדור דורים, ויתפאר בננו לעד ולנצח נצחים, ויתהדר בננו לעד ולעולמי עולמים.

הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבור עלנו מעל צוארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה, ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות.

בבית אביו אומר: הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעל הבית הזה, ואת אמי מורת בי בעלת הבית הזה.

נשוי אומר: הרחמן הוא יברך אותי, (אם אביו ואמו בחיים: ואת אבי מורי, ואת אמי מורת) ואת אשתי, ואת זרעי, ואת כל אשר לי.

נשואה אומרת: הרחמן הוא יברך אותי, (אם אביה ואמה בחיים: ואת אבי מורי, ואת אמי מורת) ואת בעלי, ואת זרעי, ואת כל אשר לי.

אורח אומר: הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ואת בעלת הבית הזה, אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. יהי רצון, שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה, ולא יכלם לעולם הבא, ויצלח מאד בכל נכסיו, ויהיו נכסיו ונכסיו מצלחים וקרובים לעיר, ואל ישלם שטן לא במעשי ידיו ולא במעשי ידניו, ואל יזדקק לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא ועברה ועון מעתה ועד עולם.

אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם, אותנו ואת כל אשר לנו, כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל – כן יברך אותנו בלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר: אמן.

במחם ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת יי, וצדקה מאלהי ישענו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם

לשים ♥ לברכה

עשה כל היתר
בברכה

חתימת הברכה

ע"מ

ברכת האורח:

הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו, ויסדר בו כל מעדני עולם, ויהיה כשלחנו של אברהם אבינו עליו השלום. כל רעב ממנו יאכל, וכל צמא ממנו ישתה, ואל יחסר ממנו כל טוב לעד ולעולמי עולמים, אמן. הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ובעל הסעודה הזאת, הוא ובניו ואשתו וכל אשר לו, בכנים שיחיו ובנכסים שירבו. ברוך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה, ויהיו נכסיו ונכסיו מצלחים וקרובים לעיר, ואל יודקק לפניו ולא לפנינו שום דבר חטא והרהור עון, שיש ושמת כל הימים בעשר וכבוד מעתה ועד עולם, לא יבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא, אמן בן יהי רצון.

הרחמן הוא יחיינו ויזכנו ויקרבנו לימות
המשיח ולבנין בית המקדש ולחיי העולם
הבא. מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד
למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. בפירים רשו
ורעבו ודרשי יהוה לא יחסרו כל טוב. נער
הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו

לשים ♥ לברכה

מבקש לחם. כל היום חונן ומלווה וזרעו
לברכה. מה שאכלנו יהיה לשבעה, ומה
ששתינו יהיה לרפואה, ומה שהותרנו יהיה
לברכה, בדכתיב: ויתן לפנים ויאכלו ויותרו
בדבר יהוה. ברוכים אתם ליהוה עשה שמים
וארץ. ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה
יהוה מבטחו. יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
את עמו בשלום.
עושה שלום במרומו הוא ברחמיו יעשה
שלום עלינו ועל כל עמו ישראל

עשה שלום
במרומו

כרצונו וכרצון שאלתו

אומר הרחמן כל אחד ואחד כרצונו וכרצון שאלתו. ואינו חשוב הפסקה בין ברכת המזון לבפ"ה שהרי תקנו לאורח לברך לב"ה. וגדולה מזאת מצינו בברכ' מילה שאומ' אלקינו ואלקי אבותינו וכו' אחר שבירך בפ"ה ומפסיק בין ברכה לשתייה.

אבודרהם

מנהגים
בבית
החכם

לתקן ברכה בפני עצמה לבעל הבית

נו. ואם יש אורח הוא מברך ב"המ כדי שיברך לבעל הבית כדכתיב ואכלת ושבעת וברכת את ה' ואז"ל את לרבות ברכת בעל הבית מכאן סמכו ז"ל לתקן ברכה בפני עצמה לבעל הבית ואומר הרחמן יברך מורי בעל הבית הזה אותו ואת ביתו ואת כל אשר לו כמו שנתברכו אבותנו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל יתברך ונתברך כלנו בברכה שלמה ונאמר אמן. פי' באברהם כתיב וה' ברך את אברהם בכל. וביצחק כתיב ואוכל מכל. וביעקב כתיב וכי יש לי כל. ואחר יאמר י"ר מלפני אלהי השמים שלא יבוש מורי בעל הבית הזה בע"הז ולא יכלם לע"הב... ובסעודת הנישואין אומר הרחמן הוא יתמוך ויסמוך ויכלכל וירומם מעלה מעל' הנחמד החתן והכלה הנעימה וכל רבותי המסובים כאן וכו'. ובסעודת ברית מילה אומר הרחמן יסמוך וכו' כדלעיל אבי הבן והבן והמוהל והסנדקוס ורבותי וכו' ובסוף כל אלו הבקשו' יאמר כן הרחמן הוא ידרשנו לטוב וכו' ויברך כל א' ממנו בשמו כו':

רוצה הקב"ה בטוב ישראל

תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים כו' ואמר לי ישמעאל בני ברכני אמרתי לו יה"ר שיכבשו רחמיך את כעסך מעלינו ויגולו רחמיך על מדותיך וכו' ונענע לי בראשו כו'. וקמ"ל אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך... ולזה הכה"ג בי"כ כשהי' נכנס לפני ולפנים הי' מתפלל תפלה קצרה בצאתו מבית קדשי קדשים עבור צרכי בני"י ועל הפרנסה... כי הש"י חפץ חסד הוא להטיב עם ברואיו ושפיר מסיים הגמרא קמ"ל אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך כי הברכות הללו צרכי הדיוט הם גם הם חשובים בעיני הש"י כי הוא רוצה בטובת בני"י להשפיע להם טובות וחסדים. אך לזה צריך להיות הכה"ג במסירות נפש עבור כלל ישראל... כלל הדבר הקדוש ברוך הוא רוצה בטובת בני"י והוא תפארתו וז"ש בבהמ"ז הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו כו' הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד **כי זהו ההידור ותפארת להש"י כשבני ישראל יש להם פרנסה בכבוד ועוסקים בתורה מתוך הרחבה:**

תפארת שלמה

עשה פל תהיה
ביתך

ברכה שלמה

הכתוב הזה יורה שיעקב נתברך בפסוק "ויתן לך" ברכה שלמה כוללת הגוף והנפש

רבינו בחיי

ברכת כהנים:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. שתהא הברכה הזאת (לכהנים שצויתנו) (לקהל שצוית) לברך את עמך ישראל. ברכה שלמה. ולא יהיה בה שום מכשול ועון. מעתה ועד עולם:

כי הג' ברכות שבברכת כהנים הם בכח האבות שנתברכו מפיו של הקדוש ברוך הוא בכל מכל כל. שע"ז אמרו חז"ל שטעמן מעין עוה"ב.

שפת אמת במדבר פרשת נשא

בכל, מכל, כל

ת"ר **שלשה הטעימן הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מעין העולם הבא** אלו הן אברהם יצחק ויעקב אברהם דכתיב ביה בכל יצחק דכתיב ביה מכל יעקב דכתיב ביה כל **שלשה לא שלט בהן יצר הרע** אלו הן אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל ויש אומרים אף דוד דכתיב ולבי חלל בקרבי ואיזך צעריה הוא דקא מדכר תנו רבנן **ששה לא שלט בהן מלאך המות** ואלו הן אברהם יצחק ויעקב משה אהרן ומרים אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל

גמרא בבא בתרא

משה ואלה שמות בני ישראל
אברהם יצחק ויעקב

בכל, מכל, כל

אם מבינים אנו דברים אלה לאשורם, הרי אושרו של אברהם מתבטא בכך, שהוא נתברך בכל. יש הרואה ברכה בכל אשר יעשה, נכסיו מצליחים ביזיו, אך הוא עצמו נשאר אומלל בתוך כל אותה ברכה; כל קנינו פורח ומשגשג, אך בלבו אין "שמחה", אין "צמיחה" ופריחה רוחנית; אולם אברהם חש עצמו מבורך, ופרח בכל ברכותיו.

פחות מזה - האמור ביצחק: "ואוכל מכל"; הרי זה מקביל ל"עברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו" (תהלים פד, ז), - גם את הדמעה הופך הצדיק למעין ברכה -, "שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח, ה), הרואה את כל חייו באספקלריה של "מצוה", לא ידע דבר רע; גם השעות הרעות מביאות לו תפקידים, ובעשיית חובתו בצרה הוא רואה את אושרו בכל עת: הרי הוא "אוכל" מכל, נהנה מהכל.

הדרגה העליונה, היכולה עם זה להיות נחלת כל אדם בכל מצב שהוא, הרי זו מעלת יעקב: "יש לי כל", הוא לעולם לא יחסר דבר, שכן לא ישאף לקחת, אלא לתת ולפעול, וגם בשפל המדרגה, כיעקב, ימצא סיפוק עליון לנפשו.

בארצנו או לארצנו?

אגב העיר מה שראיתי בקובץ "נחשוני החולה" ע' קפ"א שם מספר שמיסד המושבה התורני המופלא רבי פישל סולומון ז"ל היה אומר בברכת המזון הרחמן הוא יוליכנו קוממיות בארצנו במקום לארצנו. ופעם נזדמנו שם הגרא"י קוק והגאון רי"ח זוננפלד והגרי"מ חרל"פ זצ"ל והוא ברך כמנהגו בנוכחותם והעירו ע"ז הגר"ח זוננפלד בהקפדה יתירה **והוא השיב שנוסח זה הוא נוסח הגולה אבל אנחנו שכבר זכינו לדור בקבע בארצנו יש לנו לומר קוממיות בארצנו**. ואחרי הדיון מצדדים שונים נתברר שגם המהר"ם חביב בעמ"ס גט פשוט והגר"ח אבולעפיה מטבריה היו נוהגים ככה וגם היו מדגישים בפרוש שכך חייב לנהוג כל הדר בא"י ע"כ. ולמיעוט בקיאותי איני יודע אם זה כתוב באיזה ספר או שקבלה היתה בידם. ובדקתי בספר ארץ החיים וכף החיים סימן קפ"ט ולא מצאתי. והנה בנוגע להרחמן שאינו אלא מנהג יש בזה מנהגים שונים לומר גם הרחמן לאיש פרטי ועיקר הברכות מסתיימות בלעולם אל יחסרנו ולפיכך אין קפידא כ"כ.

מגדיל או מגדול?

עיון

חפלה

בימות החול שהם דמיון ימי הצלת בגדיל על בנין
 היאופה שהקב"ה שוסק נבנינו וסולך ומנדילס חמיד,
 אבל נשנת ויו"ס שהם דמיון ימות המשיח אומרים
 סגדול על גמר סיבוטה שכבר נתנדלה כל צרכה
 ונעשיה כמנדול כו': עושה שלום. כסף מס' דרך
 ארץ כסרק השלם ר' יוסע דסכנין כסס ר' לוי
 אמר גדול השלום שכל הנרכות והחפלות חוחמין
 בשלום ק"ס חוחמין בשלום ופרוס סכח שלמך (ובחול
 כחוך לחתימה זשומר לאחט וגו' ולשלום), ברכת כהנים
 חוחמין בשלום וישם לך שלום, כל הנרכות חוחמין
 בשלום עושה השלום. ובנמדבר רבה ס' י"א ס"י ז' וריש
 ס' כ"א בלשון אחר עיי"ש. וכברכת המזון סייך השלום
 כדתניא בתו"כ ריש בחקתי שמיא חאמרו סרי מאכל
 כו' (והעחקתי לעיל) ושלמה אמר (משלי עו"ח) טוב לרוחח
 ירק ולסנה סס משור אבוס וכנאה בו, ואמר עוד (שם
 יו, א) טוב פת חרבה ואלוה כס מביח מלא זבד ריב:

חסלרה גדולם. וכחכ כרוקח כס' של"ז מסה שחוחמין
 ברסמ"ז במשיח לפי סכתוב (חכלים קלג, טו) צידה
 ברך סנגך לביוניה אשביע לחס וכחיג בחריה סס
 אומיה קרן לדוד ערכתי נר למשיחי" עכ"ל: סגדיל
 ישועות סלכו. (סס ית נא), הקב"ה מגדיל ישועות
 מלך המשיח. ובשנת ויו"ס ור"ח נהגו לומר סגדול
 ישועות סלכו (ש"ב כג, נא) ישועת מלך המשיח
 היא לו מנדול פוז להסנב ולהחכנר בחוט מפני כל
 צריט. ובילקום סמואל רמו קס"ד כסס מדרש שוחר טוב
 (כשוח"ס הלשון משונה כרנה ופעחקתיו בעיון חסלה
 לשמונה עזרה של חול כפיסקא אחי נטר ד"ה ומלמיה
 ישעיה עיי"ש) כתוב אחד אומר מגדיל וכתוב אחד
 אומר מגדול ר' יודן אמר לפי סלין ישועתה כל אומה
 ז באה בנת אחת אלא מתגדלת והולכת, ומאו מגדול
 שנעשה לה מלך המשיח כמנדל גדול שנאמר מגדל
 פוז סס ס' בו ירדן לדיק ונשנב, ע"כ, לפיכך אומרים

חתימת הברכה

ע"מ

ברכת האורח:

הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו, ויסדר בו כל מעדני עולם, ויהיה כשלחנו של אברהם אבינו עליו השלום. כל רעב ממנו יאכל, וכל צמא ממנו ישתה, ואל יחסר ממנו כל טוב לעד ולעולמי עולמים, אמן. הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ובעל הסעודה הזאת, הוא ובניו ואשתו וכל אשר לו, בכנים שיחיו ובנכסים שירבו. ברוך יהוה חילו ופעל ידיו תרצה, ויהיו נכסיו ונכסיו מצלחים וקרובים לעיר, ואל יודקק לפניו ולא לפנינו שום דבר חטא והרהור עון, שיש ושמת כל הימים בעשר וכבוד מעתה ועד עולם, לא יבוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא, אמן בן יהי רצון.

הרחמן הוא יחיינו ויזכנו ויקרבנו לימות
המשיח ולבנין בית המקדש ולחיי העולם
הבא. מגדיל ישועות מלכו ועשה חסד
למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. בפירים רשו
ורעבו ודרשי יהוה לא יחסרו כל טוב. נער
הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו

לשים ♥ לברכה

מבקש לחם. כל היום חונן ומלווה וזרעו
לברכה. מה שאכלנו יהיה לשבעה, ומה
ששתינו יהיה לרפואה, ומה שהותרנו יהיה
לברכה, בדכתיב: ויתן לפנים ויאכלו ויותרו
בדבר יהוה. ברוכים אתם ליהוה עשה שמים
וארץ. ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה
יהוה מבטחו. יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
את עמו בשלום.
עושה שלום במרומו הוא ברחמיו יעשה
שלום עלינו ועל כל עמו ישראל

עשה שלום
במרומו

ולסיכום -

- איך אנחנו יוצאים טובים יותר ומדויקים יותר?
- מסתכלים ימינה ושמאלה על מי שאיתנו, לומדים להודות, ועובדים יחד את ה' מסע של משמעות, ומתוכו הבקשה גואה, חיים של פשר וגאולה
- חיבור של גשמי ורוחני, הפליאה שמתרחשת בקרבנו, לשאת אותה ולקדש שם שמים
- ברכה שלמה, גם של כלל ופרט. גאולה שלמה. עד הפרטים הקטנים.

משהפך נהיה
בדיבור